

oktober 2009

Interdepartementaal Beleidsonderzoek Vereenvoudiging Toeslagen

- In de kabinetsreactie op dit onderzoek staat dat de toeslagen door het complexe karakter fraudegevoelig zijn.
- Het rapport beveelt aan om de grondslagen waarop de toeslagen zijn gebaseerd te verminderen, te vereenvoudigen, te harmoniseren en voorspelbaar te maken (burger kan een inschatting van de waarde van de grondslag maken)
- In de kabinetsreactie op het IBO heeft het kabinet Balkenende IV besloten om een deel van de voorstellen over te nemen. Het betreft de volgende maatregelen:
 - ✓ verschuiving van de huurverhoging naar 1 januari;
 - ✓ het toetsingsinkomen van de huurtoeslag wordt gelijk aan het verzamelinkomen in de inkomstenbelasting;
 - ✓ de 10% regeling in geval van inkomensstijging bij scheiding wordt afgeschaft;
 - ✓ het opheffen van het herleiden van het inkomen bij overlijden;
 - ✓ het verminderen van het aantal huishoudcategorieën;
 - ✓ aanpassen van de definitie van meerpersoonsonderenhuishoudens;
 - ✓ de verruiming van de aanvraagtermijn voor toeslagen.
- Een aantal grotere onderwerpen wordt genoemd, maar niet verder uitgewerkt. Het betreft het afschaffen zorg- en kinderopvangtoeslag en toeslagen baseren op het van inkomen t-2.
- De maatregelen uit het IBO-rapport krijgen als van de val van het kabinet Balkenende IV geen direct vervolg.
- In Overige fiscale maatregelen 2012 zijn een aantal van de IBO-maatregelen alsnog geregeld.

april 2010

Brede Heroverweging 17 Toeslagen

In dit rapport worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- Het alsnog uitvoeren van de volgende maatregelen uit het IBO-rapport:
 - ✓ normering huur i.p.v. feitelijke huurkosten als basis voor de toeslag;
 - ✓ het normeren van de uurtarief voor kinderopvang;
 - ✓ het invoeren van een basisregistratie voor uren kinderopvang;
 - ✓ het uitsluitend betalen op rekening aanvrager (niet langer geclusterd);
 - ✓ rechte lijn huurtoeslag (geleidelijker afbouwtraject bij de inkomensgrens).
- de toeslagen behoudens de huurtoeslag afschaffen en de programma-uitgaven die hiermee gemoeid zijn in andere arrangementen vormgeven, waardoor de uitvoeringskosten aanzienlijk gereduceerd kunnen worden
- de bestaande vier toeslagenregelingen samenvoegen tot één geïntegreerde sterk vereenvoudigde regeling
- verminderen van de uitvoeringskosten door de groep van toeslaggerechtigden te beperken door invoering van een vermogenstoets voor alle toeslagen

De voorgestelde maatregelen krijgen geen vervolg.

februari 2011

Beantwoording Kamervragen van het lid Omtzigt aan de staatssecretaris van Financiën over fraude met voorlopige teruggaaf (zie pagina 18)

maart 2011

Brief aan de TK van de minister en staatssecretaris van Sociale zaken en werkgelegenheid

- Boete op verwijtbare fraude met de kinderopvangtoeslag wordt 100% van het fraudebedrag en de betrokkene krijgt 5 jaar geen kinderopvangtoeslag meer indien opnieuw wordt gefraudeerd; en
- Bij ernstige overtredingen krijgt de fraudezaak een strafrechtelijk vervolg.

april 2011

Beantwoording Kamervragen van het lid Omtzigt aan de staatssecretaris van Financiën over het tegengaan van fraude met voorlopige teruggaaf

"Vraag 8

Hoeveel schade moet de samenleving leiden, voordat de regering aan de slag gaat met de beleidsprioriteit, namelijk het onmogelijk maken van dit soort fraude?

Antwoord 8

Het aanpakken van systeemfraude is een prioriteit binnen het toezichtbeleid van de Belastingdienst. Ik ben van mening dat met de genomen en nog te nemen maatregelen deze fraude zal afnemen. Helaas betekent dit niet dat daardoor alle fraude op dit terrein kan worden voorkomen. Fraude zal altijd blijven bestaan."

april 2011

De Fiscale Agenda

In de fiscale agenda wordt het bestaan van systeemfraude genoemd. Uitgelegd wordt dat dit misbruik is van het systeem het gaat om een intensivering van de fraudebestrijding aangekondigd. De volgende maatregelen zijn gerealiseerd:

- Strengere procedure wijziging bankrekeningnummer
- Strenger controleren aanvragen kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht
- Koppeling tussen DiGiD en BSN
- Niet meer uitbetalen van toeslagen aan personen met de status Vertrokken Onbekend Waarheen (VOW)

Pagina 47 tot en met 51:

"Als het gaat om onzorgvuldigheid is dat vooral onaangenaam voor de burger die moet terugbetalen. In de communicatie wijst de Belastingdienst dan ook op dit effect. Ernstiger wordt het als burgers gegevens figneren, waardoor de Belastingdienst een te hoge voorlopige teruggaaf of een te hoog voorschot toekent. Burgers behoren in het verkeer met de overheid de juiste feiten te presenteren. Zij die dat niet doen, plegen in veel gevallen een strafbaar feit: valsheid in geschrift en/of oplichting. Een nog verdergaande vorm van fraude doet zich voor wanneer criminelen de beschikking krijgen over identiteitsgegevens van burgers en – zonder dat die burgers dat door hebben – die gegevens gebruiken om teruggaven en toeslagen aan te vragen. Een bijzondere vorm van identiteitsfraude doet zich voor wanneer burgers welbewust hun identiteitsgegevens al dan niet tegen betaling ter beschikking stellen van derden. Voor al deze vormen van misbruik gebruikt het kabinet het begrip systeemfraude. Daarbij gaat het om iedere poging tot het laten uitbetalen door de Belastingdienst van een bedrag dat is gebaseerd op onjuiste gegevens. Systeemfraude omvat dus meer dan fraude met voorlopige teruggaven of toeslagen. Bijvoorbeeld ook bij teruggaaf van omzetbelasting komt het fenomeen voor. Verder manifesteert systeemfraude zich ook in veel andere OESO-landen. Mede naar aanleiding van het verzoek van uw Kamer om meer in detail geïnformeerd te worden over de aanpak van systeemfraude, kan worden medegedeeld dat per 1 maart de «anti-fraude box» systeemfraude is ingesteld. Deze groep experts brengt alle informatie over fraudeurs en fraudepatronen bij elkaar. Alle onderdelen van de Belastingdienst (Centrale administratie/heffing/inning/FIOD/Toeslagen) werken samen om fraudeurs te ontmaskeren en maatregelen te nemen die de frauderisico's afdekken. De anti-fraude box zoekt actief naar mogelijkheden van het koppelen van bestanden, samenwerking met externe partijen en initieert systeemaanpassingen waarmee gaten worden gedicht. Kansrijke ideeën van de anti-fraude box krijgen voorrang bij het aanpassen van systemen. Naast het instellen van de anti-fraude box zijn al de volgende maatregelen genomen: –In de communicatie met burgers wordt er extra op gewezen dat het invullen van gefingeerde gegevens strafbaar is. –De procedure die leidt tot het wijzigen van een bankrekeningnummer waarop een teruggaaf wordt uitbetaald, is recent gewijzigd. Wijzigingen worden pas doorgevoerd nadat de burger wijziging van het te gebruiken bankrekeningnummer heeft bevestigd. –Wanneer een ondernemer meer dan twee jaar een nihil-aangifte doet voor de omzetbelasting, wordt de onderneming afgevoerd. Zo wordt het risico voorkomen dat met «lege BTW-nummers» ten onrechte teruggaaf van omzetbelasting wordt

gevraagd. –Aan ondernemers die als afnemer deel uitmaken van een keten waarin zeer waarschijnlijk BTW-fraude wordt gepleegd, wordt een waarschuwingsbrief gezonden. Daardoor kan aftrek van aan hen in rekening gebrachte omzetbelasting worden geweigerd en kunnen zij bij voortzetting uiteindelijk ook strafrechtelijk worden aangepakt. –Vóórdat uitbetaling plaatsvindt, wordt gecontroleerd of de opgegeven bankrekening wordt gebruikt door verschillende burgerservicenummers (BSN), hetgeen op fraude kan duiden. –Aanvragen voor kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht worden extra gecontroleerd voordat ze worden afgehandeld. –In april wordt een koppeling tussen DigiD en het BSN voor de kinderopvangtoeslag gerealiseerd. –Aanvragen van teruggaaf en aangiftes worden scherper beoordeeld door extra controles van intelligence en risicoselectie. –Aan personen zonder bij de Belastingdienst bekende woon- of verblijfplaats wordt niet meer uitbetaald, omdat het risico van oninbaarheid hier te groot is. –De consistentieregels worden aangescherpt. In de komende tijd worden tevens nog de volgende maatregelen genomen: –De Belastingdienst zal aanvragen van teruggaven en toeslagen beoordelen met contra-informatie die beschikbaar is in bestaande databases en gaat inventariseren welke bestanden nog meer in aanmerking komen voor koppeling. –In navolging op wat binnenkort gebeurt bij de kinderopvangtoeslag zal in de komende tijd ook bij andere uitbetalingen de koppeling van BSN en DigiD worden toegepast. –Aanvragen die betrekking hebben op het verleden vormen een extra risico, mede gezien het feit dat het dan vaak om een grote bedragen gaat. Tot nu toe vindt uitbetaling ervan snel plaats. Uitbetaling van deze bedragen zal pas plaatsvinden na controle *vooraf*. –Toekenning van een voorlopige teruggaaf wordt geweigerd als over voorgaande jaren ten onrechte geen aangifte is ingediend.

–Overleg met de banken om na te gaan of een vorm van structurele samenwerking en uitwisseling van gegevens over en weer het detecteren van systeemfraude kan vergemakkelijken. Al deze maatregelen zijn of worden genomen binnen de huidige regelgeving. Deze maatregelen zijn effectief. Toch zijn deze niet voldoende. Er is meer nodig. Dit betekent dat het kabinet zal komen met nieuwe regelgeving, die de controle aan de poort verder verbetert. Hierbij wordt gedacht aan:

1. Differentiatie van de dienstverlening. Het niveau van dienstverlening moet voor de overgrote groep burgers zoveel mogelijk op peil worden gehouden. Tegelijkertijd moet er ruimte worden gecreëerd om risicogroepen aan extra toezicht te onderwerpen. Iedere groep moet de dienstverlening krijgen die gezien de risico's bij die groep past. Waar nu in twijfelgevallen verzoeken meestal worden gehonoreerd, zal deze praktijk anders worden. Extra tijd is nodig om informatie op te vragen en contra-informatie te vergelijken met de gegevens die in de aanvraag zijn vermeld. Dit extra toezicht zal ertoe leiden dat bijvoorbeeld «nieuwe klanten» minder snel worden bediend.
2. Het verplicht gebruik van één rekeningnummer. Uitbetalingen door de Belastingdienst, zowel in de toeslagen- als in de belastingsfeer, worden uitsluitend gedaan op één en hetzelfde bankrekeningnummer dat op naam staat van de burger (en/of zijn partner).
3. Ontzeggen van rechten. Fraudegedrag in het verleden gaat meewegen voor het gedurende een bepaalde periode ontzeggen van rechten.
4. Wijziging van gegevens van belastingplichtigen en toeslaggerechtigden zullen via DigiD gaan plaatsvinden, waardoor het aanpassen van gegevens veiliger verloopt en fraude bemoeilijkt wordt. De systemen van de Belastingdienst moeten hierop worden ingericht. Deze aanpassing krijgt prioriteit.
5. Beperking van het aantal aftrekposten waarvoor een voorlopige teruggaaf kan worden aangevraagd tot de posten die betrekking hebben op de vaste (maandelijkse) uitgaven. Voor hypotheekrente wordt bijvoorbeeld wel een voorlopige teruggaaf verleend, maar voor de giftenaftrek niet. Eenvoudige regelgeving, betere controle aan de poort, horizontaal en verticaal toezicht zijn de opeenvolgende stappen waarbij fraude al voor een

belangrijk deel een halt kan worden toegeroepen. Er zal echter ook een groep blijven die zich ook daardoor niet laat afschrikken. Als sluitstuk van fraudebestrijding zijn voor hen stevige sancties nodig, zodat deze harde kern van fraudeurs keihard aangepakt kan worden. Alleen dan blijft het stelsel houdbaar en betalen goedwillenden niet de rekening van het gedrag van kwaadwillenden. Uitgangspunt moet zijn dat de keuze voor bestuursrechtelijke afdoening met een fiscale vergrijpboete of strafrechtelijke vervolging alleen moet afhangen van de ernst van de overtreding. Dit vergt een betere afstemming tussen het fiscale boeterecht en het fiscale strafrecht, zodat een sluitend systeem ontstaat. Dit betekent dat het kabinet gaat onderzoeken of alle beboetbare feiten ook strafbaar moeten zijn en vice versa. Daarnaast zal het kabinet onderzoeken of degenen die fiscale fraude faciliteren ook in de fiscale boetsfeer moeten worden betrokken. Bij het treffen van maatregelen moet het evenwicht tussen de bevoegdheden van de overheid enerzijds en van de burger anderzijds echter goed bewaakt worden. Een verruiming van de bevoegdheden van – in dit geval – de Belastingdienst zal dus misschien moeten worden gecompenseerd door extra waarborgen voor de burger. Naast het bieden van een kader waarbinnen een zuivere afweging tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke afdoening van fraude kan worden gemaakt, moeten sancties effectief zijn. De hoogte moet afdoende zijn en de omschrijving van de fiscale overtreding moet het frauduleuze gedrag dekken. De hoogte van de boete bij toeslagenfraude is naar mijn idee ontoereikend. Het kabinet zal dan ook voorstellen om deze te verhogen tot maximaal 100 percent, zonder absoluut maximum. Ook de hoogte van het boetebedrag bij toeslagenfraude door derden wil het kabinet verhogen. De omschrijving van fiscaal beboetbare en strafbare feiten, die nu voornamelijk zijn toegeschreven op de aangifte, zal dan ook kritisch bekeken worden. Met betrekking tot de kinderopvangtoeslag kijken de staatssecretaris van Financiën en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid momenteel nog naar extra mogelijkheden om fraude te beperken. Zoals hiervoor aangegeven worden nu al aanvragen voor kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht extra gecontroleerd, voordat ze worden afgehandeld. In april wordt ook voor de kinderopvangtoeslag een koppeling tussen DigiD en het BSN tot stand gebracht. In de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de aanpak van fraude van 10 maart jl. is voorts aangekondigd dat de boete op fraude met kinderopvangtoeslag wordt verhoogd¹. De Kamer wordt binnenkort via een aparte brief van de staatssecretaris van Financiën en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geïnformeerd over nadere maatregelen die zullen worden getroffen op het terrein van de kinderopvangtoeslag.

7.4. Toeslagen Met toeslagen worden belangrijke beleidsdoelen op het gebied van tegemoetkoming in de kosten van wonen, zorg en kinderen, inkomensondersteuning en arbeidsparticipatie gediend. Fraude en oneigenlijk gebruik staan haaks op deze beleidsdoelen en ondermijnen daarmee het draagvlak van toeslagen. Om die reden wil het kabinet aan de ene kant kijken naar maatregelen die zijn gericht op een betere controle aan de poort, het afschrikken van fraude en het voorkomen van oneigenlijk gebruik. Aan de andere kant kan worden bekeken hoe vereenvoudiging van toeslagen, rekening houdend met de beleidsdoelen, kan bijdragen aan het fraudebestendig maken van toeslagen. Ingewikkelde regelgeving met veel grondslagen maakt effectieve handhaving van toeslagen lastig en de regelingen zelf fraudegevoelig. Daarbij spelen de omvang van de uit te keren bedragen in combinatie met de voorschotsystematiek van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen eveneens een rol. De korte beslistermijnen voor de Belastingdienst/Toeslagen maken het moeilijk om de rechtmatigheid van aanvragen goed te beoordelen. Vereenvoudigingen in de toeslagenregelingen zelf kunnen een bijdrage leveren aan een succesvol handhavingsbeleid. Eenvoudige regelgeving bevordert immers de naleving en de

fraudebestendigheid. De voorstellen die zijn gedaan in de kabinetsreactie op het IBO-rapport «Vereenvoudiging toeslagen» geven een eerste aanzet voor een vereenvoudiging van de regelgeving². Door de val van het vorige kabinet is de uitvoering van de voorstellen die aanvankelijk per 1 januari 2011 zouden worden uitgevoerd blijven liggen. Het kabinet zal deze alsnog uitvoeren. Het gaat dan onder meer om het schrappen van enkele ingewikkelde regels in de huurtoeslag en de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen en verruiming van de aanvraagtermijn. In het licht van het meer fraudebestendig maken van toeslagen en het voorkomen van oneigenlijk gebruik zal tevens worden gekeken naar een aantal meer ingrijpende voorstellen die in het IBO-rapport en in de Heroverweging 1 Kamerstukken II 2010/2011, 17 050, nr. 403. 2 Kamerstukken II 2009/10, 31 580, nr. 3. toeslagen zijn opgenomen. Deze voorstellen kunnen niet alleen leiden tot een fraudebestendiger toeslagenproces, maar kunnen ook bijdragen aan een verdergaande vereenvoudiging van de uitvoering. Over de uitkomsten daarvan zal het kabinet de Kamer op de hoogte stellen.”

mei 2011

8^e Halfjaarsrapportage Belastingdienst

"3.3 Aanpak systeemfraude

Op 14 april 2011 heeft de staatssecretaris van Financiën de Fiscale agenda aan de Tweede Kamer aangeboden⁴. Hierin staan 20 maatregelen tegen systeemfraude, onderverdeeld naar maatregelen op korte- en lange termijn. Hierna worden de maatregelen beschreven die in de afgelopen periode zijn geïmplementeerd of waarvan de realisatie is gestart. De maatregelen zijn onder te verdelen in maatregelen die systeemfraude voorkómen en uitvoeringsmaatregelen die plegers van systeemfraude aanpakken. Alle activiteiten worden gecoördineerd door de zogeheten antifraudebox waarin alle disciplines samenwerken (heffing, inning, toeslagen, centrale administratie, FIOD).

Maatregelen identiteitsfraude

Het verwerkingsproces van de papieren wijzigingsverzoeken van bankrekeningnummers is met ingang van 16 maart 2011 aangepast door een bevestigingsverzoek naar de aanvrager te zenden. Verwerking van de mutatie vindt pas plaats na ontvangst van het getekende bevestigingsverzoek. De digitale aangiften en verzoeken die via DigiD binnenkomen worden voorzien van een check op het burgerservicenummer (BSN). Het BSN van de gebruikte DigiD moet overeenkomen met het BSN van het bericht. Voor de aanvragen kinderopvangtoeslag is deze controle per 19 april 2011 operationeel. Voor de aanvragen huur- en zorgtoeslag wordt deze controle medio juni 2011 operationeel. Binnen enkele maanden wordt deze procedure ook van toepassing op de berichten in de inkomensheffing. Ook het inzenden van berichten met een digitale handtekening (pincode) wordt beter beveiligd, zodat misbruik van iemands BSN wordt voorkomen. Met de realisatie van deze maatregelen worden de meeste gevallen van identiteitsfraude en ongeautoriseerde wijzigingsverzoeken van bankrekeningnummers voorkomen. Stopzetten betalingen aan spookburgers

De betalingen van toeslagen en voorlopige teruggaven inkomensheffing aan personen

zonder bij de Belastingdienst bekende woon- of verblijfplaats zijn gestopt. Door Toeslagen zijn in de periode 1 januari 2011 tot 1 mei 2011 ongeveer 10.000 toeslagen niet verleend of ingetrokken met een financieel belang van € 16 miljoen. Bij de voorlopige teruggaven bleken 880 burgers geen bekend adres te hebben. Na een beperkt adresonderzoek is van maximaal 600 posten de voorlopige teruggaaf per 1 mei 2011 beëindigd. Het financiële belang voor 2011 van deze posten bedraagt € 1,2 miljoen. Ook voor de overige belastingmiddelen wordt deze maatregel de komende maand ingezet.

Controle bankrekeningnummers

Bankrekeningnummers waarop voor verschillende burgerservicenummers betalingen van belastingen en toeslagen worden overgemaakt, worden gesignaleerd en gecontroleerd. In de eerste vier maanden is in 87 gevallen daadwerkelijk fraude geconstateerd, waarna betalingen zijn stopgezet en aanslagen zijn opgelegd.

Maatregelen inkomensheffing

Met behulp van consistentieregels en contra-informatie zijn de eerste vier maanden ruim 26.000 nieuwe signalen van vermoedelijke en zekere fraude met, voornamelijk, aangiften IH en verzoeken opgeleverd. Ruim 2.500 aangiften met gefingeerde gegevens over oudere jaren (2006 t/m 2009) zijn tijdig onderschept. Over deze oude jaren is in totaal ruim € 10 miljoen gecorrigeerd. Op de definitieve aangiften 2010, waarvan de behandeling medio april is gestart, is aanvullende actie gezet door de parameters bij te stellen. Daarmee worden fraudeposten tijdig gedetecteerd. Naar verwachting komen hierdoor ruim 20.000 aangiften in aanmerking voor extra controle. Naar verwachting leidt dit tot ongeveer 5.000 reële fraudegevallen met een geschat belang van € 43 miljoen.

Taskforce fraude toeslagen

Binnen kantoor Toeslagen is begin 2011 een taskforce fraude ingesteld. Deze taskforce heeft de opdracht fraude aan de voorkant van de toeslagprocessen te detecteren. Daartoe beoordelen analisten met behulp van landelijke queries toeslagaanvragen die op basis van gefingeerde gegevens zijn ingediend. De analyse richt zich op een aantal subjectrisico's (groepen waar veel fraude voorkomt) en objectrisico's (adressen, instellingen). Toeslagaanvragen met terugwerkende kracht (oudere jaren) worden beoordeeld voordat wordt uitbetaald. Actie is gezet op de aanpak van kinderopvanginstellingen en gastouderbureaus die zich niet aan de regels houden.

Controles negatieve aangiften omzetbelasting

Negatieve aangiften omzetbelasting worden streng gecontroleerd. In het eerste kwartaal van 2011 zijn ruim 80.000 aangiften ter behandeling aangeboden aan de regio's. 75.000 aangiften zijn inmiddels beoordeeld, de opbrengst van deze behandeling is ruim € 51 miljoen. Met behulp van selecties en data-analyse worden ruim 13.000 risicovolle btwnummers intensief gevolgd. Over het eerste kwartaal 2011 is bij deze ondernemingen voor ruim €4,5 miljoen gecorrigeerd. Zie ook paragraaf 3.5.

Opsporingsactiviteiten FIOD

De strafrechtelijke onderzoeken naar systeemfraude van de FIOD concentreren zich op fraude met aangiften inkomstenbelasting en verzoeken om kinderopvangtoeslag. Er zijn 45 zaken inkomstenbelastingfraude onderhanden met een bekend nadeel van ruim € 65

miljoen. Bij deze 45 onderzoeken zijn ongeveer 12.000 burgerservicenummers betrokken. Er zijn 58 fraudezaken met kinderopvangtoeslag onderhanden met een bekend nadeel van € 32 miljoen. Bij deze 58 onderzoeken zijn ruim 7.200 aanvragen van individuele burgers betrokken. De nodige invorderingsacties zijn in gang gezet."

Juli 2011

Verslag AO Belastingdienst

Pagina 16/17:

"De heer Omtzigt wilde gisteren mondelinge vragen stellen over het bericht in De Gelderlander, met als kop: Belastingdienst oplichten is kinderlijk eenvoudig. Voor alle helderheid, belastingfraude is niet aanvaardbaar. Ik denk dat niet alleen de heer Omtzigt, maar de hele Kamer dat vindt, en ik vind dat ook. Daarom bestrijd ik dat bericht krachtig. Het is een illusie om te denken dat je het systeem 100% waterdicht hebt. Als je vandaag denkt dat je dat hebt, is er morgen toch weer een slimmerik die een gat heeft ontdekt. Niet voor niets is een van de drie pijlers van mijn fiscale agenda om het systeem fraudebestendig te maken. Wij spreken daar regelmatig over. Ik heb een fraudebox ingesteld voor mensen die bij de Belastingdienst werkzaam zijn en die op de een of andere manier zwakke punten in het systeem detecteren. Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat verzoeken voor voorlopige teruggave waar misschien een luchtje aan zit, worden tegengehouden? Toen ik merkte dat er allerlei toeslagen of voorlopige teruggaves werden uitgekeerd aan spookburgers, of aan mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats, heb ik gezegd dat het onmiddellijk moest stoppen en dat is ook gebeurd. We hebben niet voor niets de discussie gevoerd over één rekeningnummer. Dat is een belangrijke maatregel, die wettelijk geregeld zal moeten worden. De Kamer kan daarover een wetsvoorstel verwachten bij de fiscale maatregelen in het kader van het Belastingplan. Met onmiddellijke ingang heb ik een paar maanden geleden ingevoerd over wijziging van een bankrekeningnummer waarvan fraudeurs gebruikmaakten, bijvoorbeeld doordat iemand de identiteit van een ander aanneemt; hij zegt dat hij mijnheer Omtzigt heet en vult zijn eigen bankrekeningnummer in. Tot voor kort werd daarop dan vervolgens het geld overgemaakt. Ik vind dat onacceptabel. In april heb ik met onmiddellijke ingang een controle op de wijziging van dat rekeningnummer ingevoerd. Als er een wijziging wordt doorgegeven, sturen we een brief naar de belastingplichtige, met de vraag of dat klopt. Als er geen check en double check heeft plaatsgevonden, keren we niets uit. Als je geld uitkeert en je kunt dat niet meer terugkrijgen, omdat de vogel gevlogen is, geldt ook dat andere belastingbetalers uiteindelijk de klos zijn, en dat wil ik niet. Ik denk dat het goed is om te melden dat de fraudebox inmiddels 8 000 mensen heeft geselecteerd waarbij het sterke vermoeden bestaat dat zij een valse aangifte hebben gedaan. De Belastingdienst voorkomt hiermee uitbetaling van een bedrag van 75 mln. aan vermoedelijke fraudeurs. We proberen het te stoppen als we denken dat er een luchtje aan zit. Straks hebben acht miljoen burgers voor 1 juli de voorlopige aanslag op de mat. Dat zijn de gevallen waarvan wij denken dat het wel goed zal zijn. De mensen die op tijd hun aangifte hebben ingediend en die wat terug moeten krijgen, moeten ook behoorlijk worden bediend. Het gaat altijd om het zoeken van een balans om ervoor te zorgen dat de kwaadwillenden niet de halve wereld krijgen en dat de goedwillenden niet wordt ontzegd waar zij recht op hebben."

15 september 2011

Brief aan de TK van de staatsecretaris van Financiën n.a.v. berichtgeving in de media over toeslagenfraude

Pagina 2-3:

"Vervolgactiviteiten

Zoals ik hiervoor heb aangegeven heeft de Belastingdienst ten aanzien van fraude met toeslagen de nodige maatregelen getroffen. Dit wil evenwel niet zeggen dat er geen fraudegevallen meer aan het licht zullen komen. Enerzijds weet ik dat er nog een aantal zaken in onderzoek zijn bij de FIOD. Het gaat dan om vermoedens van fraude die gepleegd zijn voordat de hiervoor genoemde maatregelen van kracht waren.

Anderzijds zullen fraudeurs blijven zoeken naar fraudemogelijkheden. De Belastingdienst heeft zoals ik in de Fiscale Agenda aankondigde de antifraude box opgericht, die Belastingdienstbreed analyses maakt en daarop gerichte acties initieert en bewaakt. Daarnaast besteedt ook de FIOD veel capaciteit aan het actief opsporen en bestrijden van fraude.

Tenslotte zal eind dit jaar een interdepartementale werkgroep rapporteren over hoe de fraudeaanpak verder geïntensiveerd kan worden. Op basis daarvan zal het kabinet dan met voorstellen komen."

23 september 2011

Brief aan de TK van de staatsecretaris van Financiën n.a.v. berichtgeving in de media over toeslagenfraude (zie pagina 30)

september 2011

Antwoord Kamervragen Omtzigt over massale fraude (zie pagina 21)

Beheerverslag Belastingdienst 2011

Pagina 3:

"Systeemfraude

Naar aanleiding van een aantal vervelende gevallen waarin misbruik werd geconstateerd van het recht op toeslag of teruggaaf van belastinggeld, is met positief effect een antifraudebox ingesteld om deze vormen van zogeheten systeemfraude tegen te gaan. Dit leidde al in 2011 tot minder nieuwe fraudegevallen en tot een betere bestrijding. Tevens werd de communicatie van de Belastingdienst met de slachtoffers van deze vorm van fraude verbeterd."

Pagina 21:

"Maatregelen identiteitsfraude

Het verwerkingsproces van de digitaal ontvangen wijzigingsverzoeken

van bankrekeningnummers is aangepast door een bevestigingsverzoek naar de aanvrager te zenden. Wijzigingsverzoeken worden pas verwerkt na ontvangst van de bevestiging.

Maatregelen inkomensheffing

Bij de inkomensheffing gaat het om aangiften die op grond van onjuiste gegevens leiden tot onterechte uitbetaling.

Om fraude tegen te gaan, zijn de controlegrenzen aangescherpt en wordt gebruik gemaakt van contra-informatie. Door het blokkeren van onterechte uitbetalingen is in 2011 op zowel ingediende aangiften als verzoeken om voorlopige teruggaaf een bedrag van € 145 miljoen tegengehouden.

Maatregelen Toeslagen

Binnen het kantoor Toeslagen hebben analisten met behulp van queries toeslagaanvragen beoordeeld die op basis van gefingeerde gegevens zijn ingediend. Met de daaruit voortkomende activiteiten is in 2011 een bedrag van ruim € 46 miljoen aan uitbetalingen voorkomen danwel teruggedraaid. Toeslagaanvragen met terugwerkende kracht (oudere jaren) worden beoordeeld voordat er wordt uitbetaald. Gastouders met inkomsten uit de kinderopvang zijn geïnformeerd over de correcte wijze van aangifte. Aan circa 1.200 gastouders is een aangifte inkomstenbelasting 2009 en 2010 uitgereikt, omdat er sprake was van verzuim.”

november 2011

9^e Halfjaarsrapportage Belastingdienst

pagina 8 en 10:

“3.3 Aanpak systeemfraude

Op 14 april 2011 heeft de staatssecretaris van Financiën de Fiscale agenda aan de Tweede Kamer aangeboden³. Hierin staan 20 maatregelen tegen systeemfraude, onderverdeeld naar maatregelen op korte- en lange termijn. Hierna worden de maatregelen beschreven die in de afgelopen periode zijn geïmplementeerd of waarvan de realisatie is gestart. De maatregelen omvatten activiteiten gericht op het voorkómen van systeemfraude, uitvoeringsmaatregelen die plegers van systeemfraude aanpakken en activiteiten waarmee slachtoffers van identiteitsfraude worden geholpen. Alle activiteiten worden gecoördineerd door de zogeheten antifraudebox waarin alle disciplines samenwerken (heffing, inning, toeslagen, centrale administratie, FIOD).

Maatregelen identiteitsfraude

Het verwerkingsproces van de digitaal ontvangen wijzigingsverzoeken van bankrekeningnummers is aangepast door een bevestigingsverzoek naar de aanvrager te zenden. Met de implementatie van deze maatregel is de situatie ontstaan dat alle (digitale en papieren) wijzigingsverzoeken pas worden verwerkt na ontvangst van de bevestiging. De digitale aangiften en verzoeken die via DigiD binnenkomen zijn voorzien van een check op het burgerservicenummer (BSN). Het BSN van het gebruikte DigiD moet

overeenkomen met het BSN van het bericht. Voor de aanvragen huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget is deze controle per 15 augustus jl. operationeel. Met ingang van 1 oktober jl. is deze procedure geïmplementeerd bij de berichten in de inkomensheffing.

Stopzetten betalingen aan spookburgers

De betalingen van toeslagen, inkomstenbelasting, loonheffingen en omzetbelasting aan personen en bedrijven zonder bij de Belastingdienst bekende woon- of verblijfplaats zijn gestopt.

Maatregelen inkomensheffing

In het afgelopen halfjaar is onverminderd verder gewerkt aan het op centraal niveau detecteren van fraudegevallen en fouten in de inkomensheffing door de aanscherping van controlegrenzen en gebruik te maken van contra -informatie. Daardoor zijn verzoeken om voorlopige teruggave (VT) aangehouden voor nader onderzoek. Tot en met oktober is het resultaat van deze activiteiten dat voor een bedrag van ruim € 102 mln aan onterechte uitbetalingen is voorkomen.

Maatregelen Toeslagen

Binnen het kantoor Toeslagen beoordelen analisten met behulp van landelijke queries toeslagaanvragen die op basis van gefingeerde gegevens zijn ingediend. Met de daaruit voortkomende activiteiten is inmiddels een bedrag van ruim € 10 mln aan uitbetalingen voorkomen dan wel teruggedraaid. Toeslagaanvragen met terugwerkende kracht (oudere jaren) worden beoordeeld voordat er wordt uitbetaald. Een honderdtal gastouderbureaus wordt momenteel bezocht en gecontroleerd. De eerste resultaten worden in januari 2012 verwacht.

[...]

Opsporingsactiviteiten FIOD

De strafrechtelijke onderzoeken naar systeemfraude van de FIOD concentreren zich op fraude met aangiften inkomstenbelasting en verzoeken om kinderopvangtoeslag, waarbij sprake is geweest van identiteitsfraude. De FIOD heeft momenteel 20 grote systeemfraudezaken onderhanden. In de afgelopen periode is een aantal zaken afgerond waarbij de verdachten fors zijn gestraft. Een 50-tal zaken is nog in behandeling bij de Belastingdienst. Na invoering van de maatregel van controle van het BSN bij het gebruikte DigiD en de wijzigingsprocedure voor bankrekeningnummers neemt het aantal grootschalige identiteitsfraudegevallen zichtbaar sterk af."

Wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2012

Met de volgende fraudemaatregelen:

1. Uitbetaling op 1 bankrekeningnummer dat op naam staat v.d. belanghebbende;
2. Verhoging verzuimboete van € 1.500,- naar € 4.920,-;
3. Verhoging vergrijpboete van 25% van terugvordering naar 100% van terugvordering; en

4. Introductie van boete 4^e categorie voor derde die opzettelijk verkeerde informatie verstrekt.

februari 2012

Brief van de staatssecretaris van Financiën m.b.t. stand van zaken fiscale agenda

Afgeronde voorstellen Fiscale Agenda

<u>Voorstel</u>	<u>Realisatie</u>
15. fraudebestrijding	Gerealiseerd door de Belastingdienst. Op een aantal formulieren is de tekst aangebracht.
a. Burgers wijzen op het feit dat het verstrekken van gefingeerde informatie strafbaar is	
b. Aanscherping procedure wijziging rekeningnummer	De voorbevestigingsprocedure is operationeel voor alle verzoeken (digitaal en papier) tot het wijzigen van het bankrekeningnummer.
c. Extra toezicht op aanvragen van kinderopvangtoeslag voor oude jaren	Aanvragen die betrekking hebben op voorgaande belastingjaren worden door de Belastingdienst vooraf beoordeeld.
d. Waarschuwingsbrieven naar ondernemers die betrokken zijn bij btw-fraude	Gerealiseerd, opgenomen in regulier proces Belastingdienst.
e. Koppeling BSN en DigiD	Gerealiseerd door de Belastingdienst
f. Aanvragen van teruggaaf en aangiftes worden scherper beoordeeld door extra controles van intelligence en risicoselectie. Aanscherping consistentieregels. Beschikbare contra-informatie wordt gebruikt om verzoeken vooraf te toetsen.	Gerealiseerd door de Belastingdienst. Binnen de inkomstenbelasting, omzetbelasting en toeslagen wordt met behulp van query's en aanvullende intelligence risicovolle aangiften en verzoeken gedetecteerd en de uitbetaling daarvan geblokkeerd.
g. Geen voorlopige teruggaaf als geen aangifte is ingediend.	Gerealiseerd door de Belastingdienst.

Voorstellen Fiscale Agenda in voorbereiding

<u>Voorstel</u>	<u>Stand van zaken</u>
7. fraudebestrijding	
a. afvoeren btw-nummers ondernemers die langer dan 1 jaar nihil aangeven	De inhaalslag wordt medio 2012 afgerond. Daarna is deze werkwijze onderdeel van het reguliere proces van de Belastingdienst.
b. Extra controle op aanvragen die betrekking hebben op het verleden	Binnen de IH en Toeslagen worden deze aanvragen door een querymatige aanpak geselecteerd en gecontroleerd. In de Verzamelwet Sociale Zaken en Werkgelegenheid 2012 is geregeld dat de aanvraag van kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht niet meer mogelijk is.
c. Samenwerking met banken om detecteren systeemfraude te vergemakkelijken	Een eerste verkennend gesprek is gevoerd met een grote bank.
d. Differentiatie van dienstverlening afhankelijk van risicogroep	Verdere uitwerking in eerste kwartaal 2012. Onderzocht wordt in hoeverre het mogelijk is dat bepaalde categorieën van belastingplichtigen bij wie sprake is van objectief vastgestelde extra risico's in de compliance kunnen worden geïdentificeerd. Voor deze groepen geldt dan een aangepast niveau van dienstverlening, ze moeten bijvoorbeeld langer wachten voordat hun teruggaaf wordt uitgekeerd. Een voorbeeld van een groep waarop dit al van toepassing is zijn degenen die hun aangifteplicht verzaken: zij krijgen zo lang hun aangifte uitblijft geen voorlopige teruggaaf.
e. Meewegen fraudegedrag verleden voor gedurende bepaalde periode ontzeggen van rechten.	Verkenning mogelijkheden in het eerste halfjaar 2012.
f. fraudebestendig maken van toeslagen en tegengaan van oneigenlijk gebruik	Uitwerken van de aanbevelingen van de interdepartementale werkgroep misbruik en oneigenlijk gebruik.

April 2012

Brief aan de TK van de staatsecretaris van Financiën over het actieboek van de Abvakabo (zie pagina 25)

mei 2012

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Financiën 2011

pagina 37:

"Systeemfraude

Op 14 april 2011 heeft de staatssecretaris van Financiën de Fiscale agenda aan de Tweede Kamer aangeboden.¹ Hierin staan 20 maatregelen tegen systeemfraude, onderverdeeld naar maatregelen op korte- en lange termijn, maatregelen die systeemfraude voorkómen en uitvoeringsmaatregelen die plegers van systeemfraude aanpakken. Alle activiteiten worden gecoördineerd door de zogeheten antifraudebox waarin alle disciplines samenwerken (heffing, inning, toeslagen, centrale administratie, FIOD). Hierna worden de belangrijkste maatregelen toegelicht.

Maatregelen identiteitsfraude

Het verwerkingsproces van de digitaal ontvangen wijzigingsverzoeken van bankrekeningnummers is aangepast door een bevestigingsverzoek naar de aanvrager te zenden. Wijzigingsverzoeken worden daarmee pas verwerkt na ontvangst van de bevestiging.

Maatregelen inkomensheffing

Bij de inkomensheffing gaat het om aangiften die op grond van onjuiste gegevens leiden tot onterechte uitbetaling. Om fraude tegen te gaan, zijn de controlegrenzen aangescherpt en wordt gebruik gemaakt van contra-informatie. Door het blokkeren van onterechte uitbetalingen is in 2011 op zowel ingediende aangiften als verzoeken om voorlopige teruggaaf een bedrag van € 145 miljoen tegengehouden."

mei 2012

10^e Halfjaarsrapportage Belastingdienst

pagina 8/9:

"3.2 Aanpak systeemfraude

Op 14 april 2011 heeft de staatssecretaris van Financiën de Fiscale agenda aan de Tweede Kamer aangeboden⁹. Hierin staan 20 maatregelen tegen systeemfraude, onderverdeeld naar maatregelen op korte- en lange termijn. Hierna worden de maatregelen beschreven die zijn geïmplementeerd of waarvan de realisatie is gestart. De maatregelen omvatten activiteiten gericht op het voorkómen van systeemfraude, uitvoeringsmaatregelen die plegers van systeemfraude aanpakken en activiteiten waarmee slachtoffers van identiteitsfraude worden geholpen. Alle activiteiten worden gecoördineerd door de zogeheten antifraudebox waarin alle disciplines samenwerken (Belastingtelefoon, heffing, inning, toeslagen, centrale administratie, FIOD).

Maatregelen identiteitsfraude

Papieren aangiften en verzoeken vormen een verhoogd risico op het gebied van identiteitsfraude. Het verstrekken van blanco formulieren is gestopt. Burgers kunnen alleen op naam een papieren formulier aanvragen en op hun woonadres laten bezorgen.

Ook het in bulk verzenden van blanco formulieren aan fiscaal dienstverleners is gestopt. Verzoeken tot wijziging van bankrekeningnummers waarop de Belastingdienst uitbetaalt, worden pas verwerkt nadat de burger dit schriftelijk heeft bevestigd. Deze voorbevestigingsprocedure is een adequaat middel tegen fraude, maar zorgt dagelijks voor de verzending van ongeveer 6.000 brieven aan burgers. Deze procedure leidt bij burgers tot begrip en ook wel tot vragen. De komende periode wordt een nieuw (digitaal) proces van wijzigen van bankrekeningnummers voorbereid. Verder zullen maatregelen worden genomen om de omvang van de stroom bevestigingsbrieven te verminderen. Gebruik wordt gemaakt van beschikbare informatie van banken om de juistheid van de mutaties te checken.

Maatregelen inkomensheffing

In het afgelopen halfjaar is verder gewerkt aan het detecteren van fraudegevallen en fouten in de inkomensheffing door gebruik te maken van contra-informatie. Daarnaast zijn in 2012 de controlegrenzen verder aangescherpt, waardoor meer aangiften die leiden tot een uitbetaling worden onderzocht. Hierdoor is in 2011 voor een bedrag van ruim € 145 miljoen aan uitbetalingen voorkomen. De eerste vier maanden van 2012 is voor een bedrag van ruim € 38 miljoen aan betalingen voorkomen.

Maatregelen toeslagen

Met de komst van het nieuwe Toeslagensysteem is de mogelijkheid ontstaan om bij toeslagaanvragen voor een voorschot meer toezicht in de actualiteit uit te voeren. In de eerste vier maanden van 2012 zijn ruim 130.000 aanvragen op onderdelen in de actualiteit getoetst. Dit moet leiden tot lagere terugvorderingen.

Met behulp van intelligence worden onjuiste en frauduleuze toeslagaanvragen gedetecteerd. Daarbij wordt gebruik gemaakt van fraudesignalen van andere intelligenteteams bij de Belastingdienst, bijvoorbeeld bij de Inkomensheffing. In de afgelopen periode zijn ruim 1.700 fraudeposten behandeld met een financieel belang van ruim € 16 miljoen. Een honderdtal gastouderbureaus zijn bezocht en gecontroleerd. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek is een aanpak vastgesteld voor de rest van de branche. De opbrengst van deze actie is nog niet bekend.

Met ingang van 1 januari 2012 worden door Toeslagen verzuimboetes opgelegd. Met ingang van 1 juli 2012 worden de vergrijp- en verzuimboetes verhoogd, zoals bepaald in het Belastingplan 2012.

[...]

Opsporingsactiviteiten FIOD

De strafrechtelijke onderzoeken naar systeemfraude van de FIOD concentreren zich op fraude met aangiften inkomstenbelasting en verzoeken om kinderopvangtoeslag, waarbij sprake is van identiteitsfraude. De FIOD heeft momenteel 30 systeemfraudezaken onderhanden. In de afgelopen periode is een aantal zaken afgerond waarbij de verdachten fors zijn gestraft.

Sinds enkele maanden wordt door de FIOD gewerkt met de zogenaamde SIS-aanpak (Snelle Interventie Service). Bij deze aanpak worden kleinere zaken opgelost met korte onderzoeken en snelle vervolging."

augustus 2012

Brief aan de TK inzake aanpak fraude toeslagen van de staatsecretaris van Financiën, mede namens de ministers van BZK, VWS en SZW

Naar aanleiding van deze brief zijn de volgende maatregelen in wet- en regelgeving (in Overige fiscale maatregelen 2013) gerealiseerd:

- Ambtshalve stopzetten van toeslagen in geval van onjuist schatting van het inkomen.
- Boete bij recidive wordt verhoogd naar 150% van het teruggevorderde bedrag.
- Toeslagaanvragers die wonen buiten Nederland krijgen geen toeslag als ze geen informatie geven over hun wereldinkomen.
- Heffingsrente wordt in rekening gebracht.

november 2012

Brief aan de TK van de minister van SZW over o.a. stand van zaken compacte rijksdienst (project 12)

pagina 3:

"Stand van zaken Compacte Rijksdienst en project 12

Project 12 Inkomensondersteuning/inkomensvoorziening van het programma Compacte Rijksdienst richt zich op verdere samenwerking tussen Belastingdienst/Toeslagen, SVB, het UWV en DUO. Doelstellingen zijn het besparen op uitvoeringskosten, het verbeteren van de dienstverlening aan burgers en effectievere fraudebestrijding. Op basis van een verkenning in 2011 is in 2012 gestart met het uitwerken en waar mogelijk implementeren van de vervolgacties.

In mei 2012 heeft de minister van BZK u geïnformeerd over de stand van zaken in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk 2011. De actuele stand van zaken is als volgt:

- De voorgestelde expertisecentra voor ICT, Beveiliging en privacy, Buitenlandse uitvoering en Fraudebestrijding zijn concreet aan de slag gegaan. Voor het op elkaar afstemmen van de digitale dienstverlening van de vier organisaties zijn plannen van aanpak opgesteld en is de implementatie gestart in juli 2012.
- Voorstellen voor het vereenvoudigen en clusteren van regelingen en het standaardiseren van begrippen worden verder uitgewerkt. Ook worden voorstellen voor het verrekenen van vorderingen en het hanteren van één bankrekeningnummer door burgers in hun relatie met de vier uitvoeringsorganisaties, verder uitgewerkt. Daarbij worden de beleidsmatige effecten in beeld gebracht.
- Een aantal voorstellen richt zich op het bevorderen van hergebruik van gegevens, onder andere door het verbeteren van de communicatie over GBA-adresgegevens tussen de uitvoeringsorganisaties en gemeenten. Hiervoor zijn plannen van aanpak opgesteld en is de implementatie in juli 2012 gestart.
- Om de uitvoering efficiënt in te kunnen richten is het van belang om te bezien hoe wet- en regelgeving zoveel mogelijk kan worden gebaseerd op reeds beschikbare gegevens. Het voornemen is om dit principe in de instructies voor het opstellen van wet- en regelgeving sterker onder de aandacht te brengen."

december 2012

11^e Halfjaarsrapportage Belastingdienst

pagina 13:

"Maatregelen Toeslagen

· In het nieuwe toeslagensysteem worden alle gegevens van burgers aan een vorm van massaal toezicht onderworpen. In de eerste acht maanden van 2012 zijn ruim 640.000 toeslagverzoeken op deze wijze in de actualiteit nader onderzocht en waar nodig gecorrigeerd.

· Naast het massaal geautomatiseerde toezicht met het nieuwe toeslagensysteem worden voor het toeslagjaar 2012 ruim 100.000 aanvragen aan andere vormen van toezicht onderworpen. Extra aandacht is er voor het zorgverzekerd zijn van arbeidsmigranten, de juistheid van het schatten van inkomens en de juistheid van de grondslagen voor kinderopvangtoeslag.

· Sinds begin 2012 is er een fraudemeldpunt. Bij ieder fraudesignaal vindt een feitenonderzoek plaats, resulterend in een beslissing over de afdoeningswijze (geen verdere actie, boete of strafrecht). Medio 2012 zijn twee fraudeteams geformeerd. Deze teams bestaan ieder uit ongeveer 25 medewerkers. De tweede helft van 2012 is gebruikt om het proces rondom fraudezaken in te richten en de medewerkers op te leiden. Daarnaast is begonnen met het wegwerken van de liggende voorraden van de behandeling van fraudesignalen en bezwaren n.a.v. fraudeacties.

In totaal zijn er rond de 5.900 fraudesignalen behandeld in 2012. Hiermee was € 55 mln. gemoeid aan terugvorderingen en toeslagbedragen waarvan de uitbetaling is voorkomen.

[...]

Opsporingsactiviteiten FIOD

De opsporing van systeemfraudezaken krijgt onverminderd de aandacht. Sinds het begin van dit jaar wordt gewerkt met de zogenaamde SIS aanpak (Snelle Interventie Service). Dit is de aanpak waarbij kleinere zaken door korte onderzoeken en een snel vervolg het rechtsgevoel voeden en kans bieden op media-aandacht. Op dit moment zijn 29 grotere fraudezaken in onderzoek met een belang van ruim € 20 mln. en zo'n 6.300 betrokken BSN's."

Overige fiscale maatregelen 2013

Met de volgende fraudemaatregelen:

1. Opleggen vergrijpboete in eerder stadium;
2. Verhoging vergrijpboete bij recidive;
3. Verstevigen strafrecht;
4. Ambtshalve vaststellen buitenlands inkomen als geen reactie op vragen van de Inspecteur.

BIJLAGE

's-Gravenhage 2011

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vergaderjaar 2010–2011
Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

Vragen van het lid **Omtzigt** (CDA) aan de staatssecretaris van Financiën over fraude met voorlopige teruggaaf (ingezonden 21 januari 2011). Antwoord van staatssecretaris Weekers (Financiën) (ontvangen 16 februari 2011).

Vraag 1

Is het waar dat het tegengaan van fraude met Voorlopige Teruggaaf (VT) tot de beleidsprioriteiten van de Belastingdienst hoort in 2011?¹

Antwoord 1

Ja. Ook in 2010 was dit het geval.

Vraag 2

Kunt u bevestigen dat in de afgelopen jaren verschillende gevallen van grote fraude met VT's aan het licht zijn gekomen in combinatie met identiteitsfraude² En dat hierbij vaak gebruik werd gemaakt van mensen in een kwetsbare positie zoals buitenlandse werknemers, asielzoekers en mensen in de schuldsanering, dat wil zeggen mensen van wie zeer moeilijk terugvordering plaatsvindt bij geconstateerde fraude? Hoe groot is het bedrag van geconstateerde fraude met de voorlopige teruggave geweest in 2007, 2008, 2009 en 2010?

Antwoord 2

In de afgelopen jaren zijn enkele fraudegevallen behandeld door de strafrechter waarbij o.a. sprake was van fraude met VT's in combinatie met identiteitsfraude. Deze vorm van fraude is één van de verschijningsvormen van hetgeen nu aangeduid wordt met de term «systeemfraude». Hieronder wordt verstaan elke poging tot het laten uitbetalen door de Belastingdienst van een bedrag dat is gebaseerd op gefingeerde gegevens. Wanneer na verloop van tijd de definitieve aanspraak wordt vastgesteld blijkt dat de «rechthebbende» niet of moeilijk in staat is het te veel of ten onrechte betaalde terug te betalen of dat de voorlopige betaling is uitbetaald aan iemand die heeft gemanipuleerd met de fiscale identiteitgegevens van de aanvrager. Systeemfraude in combinatie met ID-fraude – dan «profiteert» een ander dan de aanvrager – komt aanzienlijk minder vaak voor dan systeemfraude waarbij geen ID-fraude wordt gepleegd en waarin de aanvrager zelf – in ieder geval voor een aanzienlijk deel – «profiteert». Het is juist dat deze fraude vaak voorkomt bij mensen die in een kwetsbare positie zitten of geen ervaring hebben met het fenomeen voorlopige teruggave in die zin dat aan hen niet duidelijk wordt gemaakt dat na verloop van tijd moet worden «afgerekend». In veel gevallen blijkt dan ook nog dat de aanvragers «provisie» hebben betaald aan degenen die namens hen de aanvraag hebben ingediend. Terugvordering van de ten onrechte

¹ Nu.nl, «Grote fraude met voorlopige teruggaaf», 7 september 2010 en RtvOost, «Fraude bij belastingteruggaaf», 26 februari 2010.

betaalde voorlopige teruggaaf is in deze gevallen inderdaad moeilijk. Het fenomeen «systeemfraude» is in de afgelopen jaren toegenomen en daarom heeft de Belastingdienst in 2009 de inzet op het voorkomen en bestrijden ervan geïntensiveerd en geconcentreerd. Om die reden zijn vanaf medio 2009 gegevens apart bijgehouden over de omvang van deze fraude. Gegevens over eerdere jaren zijn niet beschikbaar. Bovendien zijn alleen de gegevens beschikbaar over de gehele periode, uitsplitsing over 2009 en 2010 is niet mogelijk. Dit levert het volgende beeld op. Het aantal signalen van systeemfraude dat tot nu toe in dat kader is onderzocht bedraagt 29 000. Ruim 16 000 signalen zijn op dit moment in onderzoek. Het bedrag aan teruggaven dat op deze totaal 45 000 gevallen betrekking heeft, is ca. € 135 miljoen. Het beleid om de controle «aan de poort» te versterken heeft ertoe geleid dat uitbetaling van een totaalbedrag ter grootte van ca. € 90 miljoen is «tegengehouden». Ca. € 45 miljoen is ten onrechte wel uitbetaald. Zoals hiervoor aangegeven, worden ten onrechte uitbetaalde bedragen teruggevorderd. Dit vindt plaats in het reguliere invorderingsproces waarover extracomptabel geen bestuurlijke informatie wordt bijgehouden. Het genoemde bedrag van € 45 miljoen is dus een maximum bedrag. Het uiteindelijke «schadebedrag» (ten onrechte uitgekeerde teruggaven die niet kunnen worden ingevorderd) zal lager zijn. Omdat ik wil weten in hoeverre de aanpak van deze fraude succesvol is heb ik de Belastingdienst opgedragen de invordering van deze fraudeposten apart te monitoren, zodat in beeld kan worden gebracht hoe groot het uiteindelijke schadebedrag is.

Vraag 3

Indien iemand een VT invult met bijvoorbeeld een nieuwe claim tot aftrek van hypotheekrente, is het dan mogelijk om te controleren of die persoon ook daadwerkelijk een hypotheekschuld heeft of is de omvangrijke automatisering van de Belastingdienst daartoe nog niet in staat?

Antwoord 3

Het is wel mogelijk om vooraf te controleren of er sprake is van een hypotheekschuld, maar dit is geen geautomatiseerde controle. Het inbouwen van een dergelijke controle vereist een ingrijpende aanpassing van de systemen van de Belastingdienst en ook een ingrijpende wijziging in de aanlevering van gegevens door geldverstrekkers.

Vraag 4

Heeft de Belastingdienst een mechanisme waarbij vooral grote persoonsgebonden aftrekposten zoals giften, buitengewone uitgaven en studiekosten ook vooraf getoetst worden of worden zij slechts achteraf gecontroleerd?

Antwoord 4

Vanwege de aard van de persoonsgebonden aftrekposten is het niet mogelijk deze anders dan marginaal vooraf te toetsen nadat een verzoek om een voorlopige teruggaaf is ingediend. Extra controles vooraf leiden ertoe dat het langer gaat duren voordat een teruggaaf wordt toegekend.

Vraag 5

Is de belastingdienst in staat om middels de polisadministratie een goede schatting te maken of het opgegeven bedrag aan geschatte loonbelasting ongeveer klopt? En kan zij dat bijvoorbeeld halverwege het jaar de VT-uitbetaling stopzetten als er een grote discrepantie is tussen de bij de VT opgegeven loonbelasting en de afgedragen loonbelasting? In 2009 werden 12,5 miljoen aangiften verwerkt.

Antwoord 5

Bij het beoordelen van een verzoek tot voorlopige teruggaaf geldt als uitgangspunt het daarin aangegeven loon. Bij substantiële afwijkingen wordt de aanvraag niet zonder meer gehonoreerd, maar vindt nader onderzoek plaats. Dan fungeert de informatie uit de polisadministratie als contra-informatie. Dit is een controle die niet automatisch plaatsvindt.

Vraag 6

Welke maatregelen heeft u genomen en welke maatregelen gaat u nemen om VT-fraude, al dan niet in combinatie met identiteitsfraude te voorkomen? Hoe gaat u ervoor zorgen dat mensen, zoals de groepen genoemd in vraag 2, beter beschermd worden?

Antwoord 6

De in vraag 2 bedoelde «kwetsbare groepen» zijn in veel gevallen niet alleen als «slachtoffer» aan te merken, maar ook als dader. Zij werken eraan mee dat met hun gegevens ten onrechte aanvragen voor een teruggaaf worden ingediend. In veel gevallen zal er bij de «slachtoffers» ook sprake zijn van in ieder geval een vermoeden dat deze werkwijze niet correct kan zijn. Aanvragen uit dergelijke groepen worden waar mogelijk extra goed beoordeeld voordat tot uitbetaling wordt overgegaan. Daarnaast probeert de Belastingdienst in contact te komen met organisaties die ervaring hebben met buitenlandse werknemers, asielzoekers en mensen in de schuldsanering met de bedoeling dat die organisaties deze groepen ervoor waarschuwen niet in zee te gaan met belastingadviseurs die een snelle uitbetaling van de fiscus «aanbieden». Er zijn, zoals hiervoor al opgemerkt, al veel concrete maatregelen ingevoerd om systeemfraude «aan de poort» te onderkennen waardoor veel pogingen tot het doen van onterechte aanvragen worden ontdekt en uitbetaling wordt voorkomen. Vanwege het strategische karakter van deze maatregelen is het niet opportuun om ze concreet te noemen. Ten onrechte uitbetaalde bedragen worden altijd teruggevorderd en als er sprake is van een vorm van georganiseerde criminaliteit wordt de FIOD ingeschakeld die ter zake proces-verbaal opmaakt. Het openbaar ministerie vervolgt de daders. Diverse verdachten zijn in de afgelopen maanden veroordeeld in sommige gevallen tot forse gevangenisstraffen. Binnen de Belastingdienst wordt deze fraude in samenhang met soortgelijke fraude bij andere middelen en toeslagen geconcentreerd aangepakt. In totaal zijn ongeveer 150 medewerkers bezig met deze taak. De Belastingdienst werkt ook samen met Het Centraal Meldpunt Identiteits-fraude. Dit meldpunt neemt contact op met de Belastingdienst na een melding van ID-fraude – waarbij de identiteitsgegevens van een andere persoon worden gebruikt zonder dat die ander daarvan op de hoogte is – die mogelijk ook betrekking heeft op belastingen of toeslagen. Ik heb de Belastingdienst opgedragen de aanpak van deze fraude hoog op de agenda te houden en nog meer in te zetten op het voorkomen ervan via controle aan de poort. Ik ben me ervan bewust dat dit kan leiden tot aanpassingen in de systemen en processen, hetgeen kosten met zich mee brengt en ook het niveau van dienstverlening negatief kan beïnvloeden. Naar mijn overtuiging is dit alleszins gerechtvaardigd wanneer daarmee deze brutale fraude kan worden ingedamd. Ik beraad mij op dit ogenblik nog op het nemen van aanvullende maatregelen, mogelijk ook in de wetgeving. Daarbij staat bij mij voorop dat goedwillende burgers – het overgrote deel van de belastingplichtigen – hier zo weinig mogelijk van moeten merken. Ondanks dat uitgangspunt zal dat toch niet helemaal uitgesloten kunnen worden. Over enkele weken zal ik u een brief doen toekomen waarin ik meer gedetailleerd zal ingaan op de genomen en te nemen maatregelen.

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vergaderjaar 2011–2012

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

Vragen van het lid Omtzigt (CDA) aan de staatssecretaris van Financiën over massale fraude (ingezonden 20 september 2011). Antwoord van staatssecretaris Weekers (Financiën), mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 27 september 2011).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel «Makkelijker konden ze het niet maken»?²

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoeveel dossiers hadden op 19 september 2011 dossiercode 508888, ofwel het vermoeden van identiteitsfraude? Kunt u ook aangeven hoe dit aantal zich per maand ontwikkeld heeft van 1 januari 2011 tot 1 september 2011?

Antwoord 2

Tot nu toe zijn er ongeveer 2 000 dossiers met de code 508888. Deze code heeft ook betrekking op fraudegevallen waarbij een burger, wiens identiteitsgegevens ten onrechte worden gebruikt, zelf betrokken is. Hij heeft in dat geval zelf gegevens aan derden verstrekt, zoals zijn DigiD. Het gaat hierbij dus om een andere vorm van fraude dan waarover het NRC berichtte.

Vraag 3

Welke alarmsignalen zijn binnen de Belastingdienst/Toeslagen afgegaan bij deze massale fraude en waar hebben deze signalen toe geleid?

Antwoord 3

Eind 2010 werd duidelijk dat criminelen aanvragen deden met de identiteits-gegevens van derden die daar geen weet van hadden. Om het hoofd te bieden aan deze ontwikkelingen is het toezicht verscherpt en is begin 2011 de antifraudebox in het leven geroepen die alle acties ter voorkoming en bestrijding van systeemfraude binnen de gehele Belasting-dienst coördineert. Daarbij is o.a. te denken aan het in beeld brengen van verdachte burgerservicenummers en bankrekeningnummers. Ook is het toezicht bij de eerste aanvraag verscherpt. Aanvragen kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht bijv. worden vooraf getoetst. Ook zijn er beheersmaatregelen getroffen die identiteitsfraude tegengaan, met name het proces rond het wijzigen van rekeningnummers is verscherpt en ook is het bij geen enkele toeslag meer mogelijk om met een andere DigiD, dan die

² NRC Next van 19 september 2011

van de rechthebbende te ondertekenen. Voor een uitgebreider overzicht verwijs ik naar de Fiscale Agenda2 en mijn brief van 15 september 2011 over toeslagfraude.

Vraag 4

Voor hoeveel geld is er, naar uw schatting, in 2008, 2009, 2010 en 2011 gefraudeerd doordat toeslagen, voorlopige teruggaven en andere stortingen van de Belastingdienst op een rekeningnummer zijn gestort, dat niet toebehoorde aan degene die recht had op het geld?

Antwoord 4

In het huidige stelsel kan de rechthebbende elk rekeningnummer opgeven waarop uitbetaling moet plaatsvinden voor elke belastingteruggaaf en toeslag. In de praktijk leidt dat tot vergissingen en fraude. In het laatste geval gaat het om situaties waarin een fraudeur ervoor zorgt dat hij de rekening die de rechthebbende gebruikt wijzigt in een rekening waar de fraudeur de beschikking over heeft. In antwoorden op Kamervragen3 is aangegeven dat de schatting van de schade als gevolg van de ontdekte systeemfraude inkomstenbelasting ca. € 45 miljoen was. Het overgrote deel van deze schade heeft betrekking op burgers die frauderen met hun eigen aangifte. De Belastingdienst schat het aandeel van de identiteitsfraude, waarbij burgers slachtoffer zijn van manipulatie van rekeningnummers door criminelen, op ongeveer 10%, € 4,5 miljoen. Dit bedrag wordt verhaald op de criminelen. De ervaringen in 2011 maken duidelijk dat het aandeel van de identiteitsfraude in de systeemfraude niet is gestegen. Het schadebedrag gaat omlaag omdat de Belastingdienst er steeds meer in slaagt om pogingen van fraude te onderkennen en uitbetalingen tegen te houden. Ten aanzien van de identiteitsfraude bij toeslagen was eind 2010 sprake van een eerste fraudezaak die zodanig van omvang was dat ze voor strafrechtelijke vervolging in aanmerking kwam. Hierbij waren ongeveer 200 slachtoffers betrokken en een fraudebedrag van ca. € 1 miljoen. Hiervan kon € 0,7 miljoen worden tegengehouden. In 2011 gaat het tot nu toe om enkele grote strafzaken waarbij 2 500 slachtoffers betrokken zijn. Het fraudebedrag dat op deze zaken betrekking heeft bedraagt ca. € 3 miljoen, waarvan € 2,2 miljoen kon worden tegengehouden. Het gaat hier, anders dan bij de zogenoemde 508 888 dossiers (zie het antwoord op vraag 2), om zaken waarbij de slachtoffers niet wisten dat er met hun gegevens gefraudeerd werd en daar ook geen aanleiding toe hadden gegeven. Daarnaast zijn er ook kleinere gevallen van identiteitsfraude. Concrete cijfermatige informatie daarover is niet beschikbaar, aangezien fraudegevallen die bestuurlijk worden afgehandeld niet worden onderverdeeld naar fraudesoort. In 2011 zijn maatregelen genomen die het manipuleren met rekeningnummers tegengaan: elke wijziging van een rekeningnummer moet schriftelijk worden bevestigd. Het te wijzigen rekeningnummer wordt direct buiten werking gesteld en de betaling op de nieuwe rekening wordt pas gestart nadat de bevestigingsbrief ontvangen en verwerkt is. Hierdoor is de meest gangbare vorm van identiteitsfraude bij toeslagen en belastingaangiften niet meer mogelijk. Alleen het «hengelen» naar poststukken wordt hiermee nog niet ondervangen. Als het voorstel om te komen tot één rekeningnummer dat op naam van belanghebbende moet staan zal zijn gerealiseerd, zal ook deze vorm van identiteitsfraude onmogelijk zijn.

Vraag 5

Herinnert u zich uw antwoorden op Kamervragen4 dat «op grond van de wet is het mogelijk uitbetaling van een belastingteruggaaf of tegemoetkoming te doen plaats vinden op een bankrekening die op naam gesteld is van een derde. Daarvan wordt op grote schaal gebruik gemaakt. Wanneer per belastingplichtige in beginsel nog slechts één rekeningnummer in

gebruik is, wordt het laten uitbetalen van een teruggaaf of toeslag op rekeningnummer van een derde onmogelijk.»? Wanneer gaat u het wettelijk onmogelijk maken om een toeslag op een andere dan een eigen rekening (of gecontroleerde derdenrekening) uit te betalen?

Antwoord 5

In het wetsontwerp Overige Fiscale Maatregelen 2012 is het voorstel opgenomen om voor het uitbetalen van belastingteruggaven en toeslagen nog slechts één rekening per belastingplichtige toe te staan die ook op naam van die belastingplichtige staat. Naar aanleiding van mijn voornemen heeft uw Kamer hier vragen over gesteld. Ik zal deze vragen spoedig beantwoorden, omdat pas met de implementatie van dit voorstel kan worden begonnen als er politiek draagvlak voor is. Om die reden is gekozen voor een datum die bij koninklijk besluit zal worden bepaald. Mijn streven is wel om deze maatregel in 2012 te realiseren.

Vraag 6

Heeft u al overleg gehad met de banken, zodat zij een naam/nummer-controle kunnen uitvoeren? Zo nee, wanneer zult u dit overleg plannen?

Antwoord 6

In het Algemeen overleg van 15 juni 2011 heb ik aangegeven dat ik op dit vraagstuk terug zou komen wanneer het ene bankrekeningnummer in de wet regel. Ik heb toen ook aangegeven dat de naam-nummercontrole vervolgens niet een-op-een in 2012 geregeld kan worden. Daar moet eerst de technische mogelijkheden en de uitvoerbaarheid bij betrokken worden.

Vraag 7

Hoe vaak is het rekeningnummer veranderd door een derde, zonder dat de betrokkene dat kon beïnvloeden en heeft de Belastingdienst/Toeslagen of de belastingtelefoon het advies gegeven: «wij doen één poging om deze persoon het geld vrijwillig te laten terugstorten. Wil hij of zij dat niet, dan krijgt u zijn of haar gegevens en dan kunt u via een civiele procedure het geld terug proberen te krijgen.»?

Antwoord 7

In bijna alle gevallen gaat het om situaties waarin het aan de rechthebbende te wijten is dat er op een verkeerde rekening is uitbetaald. Het gaat dan bijvoorbeeld om situaties waarbij de rechthebbende zelf een verkeerd rekeningnummer heeft doorgegeven. In dergelijke gevallen probeert de Belastingdienst, als service naar de rechthebbende, degene die de betaling ten onrechte heeft ontvangen te bewegen tot terugbetaling. Als dit niet lukt voorziet de Belastingdienst de rechthebbende van de nodige informatie, zodat die zelf actie kan ondernemen. In die gevallen waarin het bankrekeningnummer is gewijzigd terwijl de rechthebbende daarvan niet op de hoogte was krijgt deze rechthebbende alsnog zijn teruggaaf of toeslag uitbetaald. Het gaat dan om situaties waarin gefraudeerd is, of waarbij het de Belastingdienst te wijten is dat er uitbetaald is op een verkeerd rekeningnummer. Uiteraard betreurt ik het als een slachtoffer van fraude niet de goede boodschap krijgt. De Belastingdienst heeft geen informatie over het aantal gevallen van het wijzigen van rekeningnummers zonder dat de rechthebbende daarvan afwist.

Vraag 8

Klopt het dat de politie weigert om de aangifte op te nemen in deze gevallen?

Antwoord 8

Als er oplichting of verduistering is gepleegd, is er sprake van een vermoeden van een misdrijf waarvan aangifte kan worden gedaan bij de politie. De politie behoort een dergelijke aangifte op te nemen. Het is mogelijk dat niet duidelijk is of er sprake is van een vermoeden van een misdrijf en dat de politie zich daarom terughoudend opstelt. Om die reden heeft de Belastingdienst ook de mogelijkheid gecreëerd om aangifte te doen bij de balie van de Belastingdienst. De buitengewoon opsporingsambtenaren van de Belastingdienst zijn nl. ook bevoegd tot het opnemen van dergelijke aangiften van strafbare feiten.

Vraag 9

Op welke wijze gaat u ervoor zorgen dan betrokkenen een oprecht excuus krijgen voor de gang van zaken bij de Belastingdienst en dat dit nooit, maar dan ook helemaal nooit, meer kan voorkomen?

Antwoord 9

Naar aanleiding van de fraudegevallen die in het nieuws zijn gekomen heeft de Belastingdienst de betreffende burgers, zijn excuses aangeboden. Zoals ik in mijn brief van 15 september 2011 heb aangegeven is het – naast het voorkómen van fraude – zeer belangrijk om ook goede aandacht te hebben voor de slachtoffers van (pogingen tot) fraude. De betrokkenen weten niet altijd dat zij slachtoffer zijn van een poging tot fraude en ontvangen van de Belastingdienst voor hen onbegrijpelijke mededelingen. Het is dan een zeer verontrustende periode. Bij de afhandeling van de fraudezaken is aan het licht gekomen dat het proces om slachtoffers te helpen verbeterd kan en moet worden. Daarom heeft Belastingdienst per direct een aantal maatregelen getroffen. Burgers ten aanzien van wie duidelijk is dat zij slachtoffer zijn, worden door de Belastingdienst per brief geïnformeerd. In deze brief wordt aangegeven wat er is gebeurd en wat de Belastingdienst gaat doen om het te herstellen. Ook krijgen deze burgers een apart telefoonnummer waar zij naar toe kunnen bellen voor meer informatie. Burgers die vermoeden dat er fraude met hun toeslagen wordt gepleegd kunnen daarvoor een apart fraudemeldpunt bellen. Op de internetpagina www.toeslagen.nl is dat meldpunt te vinden. Verder kunnen burgers – zoals bij vraag 8 is aangegeven – zowel aangifte doen bij de politie als bij de Belastingdienst. Tenslotte herstelt de Belastingdienst de ontstane schade. In het geval dat er invordering van de onterecht aangevraagde toeslagen wordt ingesteld bij het slachtoffer, wordt deze ongedaan gemaakt. In gevallen dat er een toeslag liep die is ontvreemd, krijgt het slachtoffer de misgelopen toeslag alsnog uitgekeerd. Het totaal van de ontstane schade wordt verhaald op de dader.

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vergaderjaar 2011–2012

Nr. 127 BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Den Haag, 16 april 2012 Op 12 april jl. heeft AbvaKabo FNV een «actieboek» uitgebracht over de Belastingdienst. Naar aanleiding van dit «actieboek» heeft de vaste commissie voor Financiën mij op 13 april jl. een aantal vragen gesteld. Voordat ik die beantwoord, maak ik graag een aantal opmerkingen van meer algemene aard.

Handhavingsaanpak

Het werkterrein van de Belastingdienst wordt gekenmerkt door een in de loop van de jaren steeds groeiende massaliteit. In 2010 verwerkte de dienst 54,7 mln aangiftes, werden 12,7 mln voorlopige aanslagen en 3,1 mln voorlopige teruggaven vastgesteld en 7,8 mln toeslagen uitbetaald.³ Ter vergelijking: in het jaar 2000 werden 45,9 miljoen aangiftes verwerkt, werden 8,8 miljoen voorlopige aanslagen opgelegd en werden 1,4 miljoen voorlopige teruggaven verleend; en in 2000 bestonden nog geen toeslagen. De verwerking en beoordeling van alle stromen vraagt om keuzes bij de inzet van de middelen die de Belastingdienst tot zijn beschikking heeft. Als centraal doel gaat de Belastingdienst daarbij uit van compliance: het bevorderen van de vrijwillige nakoming van verplichtingen door burgers en bedrijven. Bij het bevorderen van de compliance zet de Belastingdienst onder meer dienstverlening, voorlichting, fiscale surveillance, handhavingscommunicatie, horizontaal toezicht, verticaal toezicht en opsporing in. De Belastingdienst probeert uit het beschikbare instrumentarium steeds die (combinatie van) instrumenten te kiezen die in een bepaalde situatie een optimale bijdrage leveren aan het vergroten van de compliance. Een en ander leidt tot een meer gedifferentieerde aanpak dan een aantal jaren geleden, toen er meer nadruk lag op verticale/repressieve controles, waarbij achteraf werd teruggekeken of verplichtingen in oude jaren juist waren nageleefd.

Een goed voorbeeld van zo'n keuze is de ontwikkeling van de Vooringevulde Aangifte. Door belastingplichtigen al zoveel mogelijk de juiste gegevens aan te bieden en hen te vragen die te controleren, wordt de kans op fouten in de aangifte verkleind. Dit kan leiden tot een kwaliteitsverbetering van de binnengekomen aangiftes. Bijkomend voordeel is dat deze voor miljoenen aangiftes tegelijk met een relatief kleine investering kan worden gerealiseerd. Uiteindelijk moet de differentiatie in de aanpak van de handhaving ertoe leiden dat de Belastingdienst de compliance ondanks de toegenomen massaliteit met minder mensen en middelen op peil kan houden. Dienstverlening en toezicht zijn daarbij in evenwicht en de administratieve lasten voor burger en bedrijf zijn beperkt.

Taakstelling Dat brengt mij bij de taakstelling. De Belastingdienst verwerkt in de periode tot en met 2015 een korting op het budget van structureel ca. € 400 mln. ten opzichte van 2010. Daarvan stamt ca. € 130 mln uit de huidige en € 270 mln uit de vorige kabinetsperiode. Bij de invulling van de taakstelling is gekozen voor een tweesporenbenadering: spoor I wordt ingevuld met efficiency- en versoberingsmaatregelen, spoor II met vereenvoudiging en taakverlichting. Hierover heb ik u met mijn brief van 3 februari jl.¹ geïnformeerd. De verwerking van de

³ Beheersverslag Belastingdienst 2010

taakstelling is een moeilijke opgave, maar verschilt in essentie niet van soortgelijke opgaven die ook aan andere uitvoerende organisaties in de collectieve sector zijn opgelegd. Ter invulling van de taakstelling is op dit moment onder meer een fysieke concentratie van werkzaamheden van de Belastingregio's aan de orde. Parallel daaraan loopt in het kader van de besluitvorming over de rijkskantorenlocaties de discussie over het sluiten van belastingkantoren. Voor een aantal medewerkers gaat dit betekenen dat zij binnen de Belastingdienst ander werk moeten gaan doen, of verder moeten reizen. Deze keuze wordt mede ingegeven door het uitgangspunt dat de Belastingdienst gedwongen ontslagen wil voorkomen («liever minder stenen, dan minder mensen»). Hierdoor kunnen namelijk 600 à 700 arbeidsplaatsen behouden blijven. «Actieboek» De keuzes waar de Belastingdienst voor staat, leiden onvermijdelijk tot fricties. Dat is gegeven de omvang van de opgave ook logisch. Het actieboek van AbvaKabo FNV is daar een uiting van. Ik realiseer mij terdege dat er de afgelopen jaren veel druk op de medewerkers van de Belastingdienst is komen te liggen. Het siert hen dat zij in tijden van bezuinigingen mee blijven denken over oplossingen en zich vooral bezig houden met de kerntaak van de Belastingdienst: het heffen en innen van belastingen. Ik sta open voor verbeteringen van de dienst en neem ieder signaal serieus. Ik heb de leiding van de Belastingdienst gevraagd te blijven luisteren naar signalen uit de organisatie en te kijken naar manieren om de belastingopbrengst te verhogen. De Belastingdienst is er de afgelopen jaren goed in geslaagd het huis op orde te brengen. De dienst verdient nu de ruimte om in zekere rust te werken aan de doorontwikkeling van zijn strategie. De door AbvaKabo opgetekende signalen zijn heel divers: ze variëren van rijp tot groen, van juist tot onjuist. In het voorafgaande heb ik een aantal beleidsnoties uitgelicht. Hierna ga ik in op wat ik beschouw als de 1 Kamerstukken II 2011–2012, 31 066, nr. 117. Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 31 066, nr. 127 2

hoofdpunten van kritiek. Ik richt mij daarbij op de risicoselectie en op de invordering. Ten slotte besteed ik aandacht aan wat ik het na-ijleffect noem.

Risicoselectie Hiervóór heb ik al aandacht besteed aan de handhavingsaanpak van de Belastingdienst. De geautomatiseerde risicoselectie, de zogenoemde uitworp, vormt daar een onderdeel van. Toch is die risicoselectie niet het gehele verhaal: in de afgelopen jaren heeft de Belastingdienst forse stappen gezet in het naar voren halen van controles. Zo vinden in het kader van de vooraf ingevulde aangifte controles vooraf plaats op de door derden aangeleverde gegevens. Die gegevens, of het nu loon-, WOZ- of hypotheekgegevens betreft, worden pas voorgevuld als de Belastingdienst voor meer dan 99% zeker is dat ze goed zijn. Er heeft dus al een enorme kwaliteitsslag plaatsgevonden voordat het gegeven de aangifte van de burgers bereikt. Corrigeert de burger het gegeven niet, dan is er voor de Belastingdienst geen aanleiding meer om op dat punt nog toezicht uit te oefenen. Naarmate het aantal voorgevulde gegevens toeneemt, is er een steeds groter percentage aangiftes dat voor 100% is voorgevuld. Als de burger dan ook geen aftrekposten heeft, kan de aanslag zonder enig bezwaar direct worden vastgesteld. Er is geen aanvullend toezicht op deze aangiftes nodig. Voor de validering van de risicoselectie zijn er steekproeven, waarbij een beperkt aantal aangiftes grondig wordt geregeld. Dit beperkte aantal is representatief voor de totale aangiftepopulatie, zodat de uitkomsten van de steekproef representatief zijn voor het totale aangiftedrag. De steekproef particulieren heet in de praktijk wel de 1%-steekproef. Naar ik aanneem is de stelling uit het AbvaKabo-rapport dat een burger eens in de 100 jaar wordt beoordeeld hierop gebaseerd. Het mag duidelijk zijn dat die stelling onjuist is. Controle op door derden aangeleverde gegevens, voorinvulling en steekproef zijn voor

de behandeling van de aangiftes van particulieren nog maar een deel van het verhaal: daarnaast zijn er specifieke acties (aankoop ambtshalve op te leggen aanslagen, inkeerregeling) en jaarlijks is er het controlethema. Medewerkers van de Belastingdienst, en naar ik aanneem ook diegenen die de bron zijn geweest van het rapport, willen worden beschouwd als professionals op hun vakgebied. Ik ben ervan overtuigd dat de risicoselectie van de Belastingdienst van kwalitatief hoog niveau is en professioneel, door professionals, wordt uitgevoerd. Van de medewerkers in de regio's verwacht ik dan ook respect voor deze professionals.

Invordering Een aantal opmerkingen in het rapport heeft betrekking op de invordering. Een van de punten betreft het hanteren van minimum invorderingsgrenzen. Ik verwijs hiervoor naar de antwoorden van mijn ambtsvoorganger van 22 februari 2010 op de Kamervragen van het lid Remkes over het invorderingsbeleid van de Belastingdienst (Vergaderjaar 2009–2010) waarin deze afspraken zijn toegelicht. Ik heb de ambitie om het invorderingsproces te verbeteren en te versterken. Op mijn verzoek heeft de [] eind vorig jaar het jaar 2012 al uitgeroepen tot het «Jaar van de Invordering». Dat was ingegeven door zijn constatering, onder meer op basis van signalen van medewerkers, dat in de invordering echt een aantal dingen moest veranderen. In de gelijktijdig verzonden antwoorden op de vragen van het lid Van Vliet over de invordering licht ik toe welke initiatieven daartoe zijn genomen en hoe de medewerkers van de Belastingdienst en organisaties zoals de VHMf en de AVB daarbij zijn betrokken. Bij de voorbereiding van het Belastingplan 2013 wordt thans bekeken of en hoe concrete knelpunten in de invordering kunnen worden weggenomen. Verder heroverweeg ik de toepassing van de hiervoor reeds genoemde grenzen. In het kader van het zoeken naar mogelijkheden tot verbetering zal een pilot worden gedaan die zich concentreert op het deel van de afgeschreven bedragen dat niet onvermijdelijk is. Grondige verkenning en analyse zullen duidelijk maken of hier een haalbare business case is, die ook past binnen de begrotingsregels en waarvoor politieke en maatschappelijke steun bestaat. Als onderdeel van de veranderaanpak zal de Belastingdienst in een drietal regio's pilots starten, naar Canadees model, waar actief van de telefoon gebruik wordt gemaakt om belastingsschuldenaars aan te zetten tot betalen. In de komende halfjaarsrapportage Belastingdienst zal ik u verder informeren over de uitvoering van de plannen tot verbetering van de invordering. Overigens laten de cijfers over de periode 2009–2011 zien dat een aantal prestaties in de invordering al is verbeterd: zo is het percentage belastingbedragen dat tijdig wordt betaald gestegen van 90 naar 93% en is het afgeschreven belastingbedrag gedaald van € 2,1 miljard naar € 1,8 miljard.

Het na-ijleffect Op een aantal terreinen heeft de Belastingdienst maatregelen genomen tegen systeemfraude, waarbij prioriteit is gegeven aan fraude bij de inkomstenbelasting, bij de aanvraag van toeslagen en bij het gebruik van wijziging van bankrekeningnummers. Deze vormen van fraude zijn daardoor onmogelijk geworden of sterk verminderd. Binnen de Belastingdienst wordt men echter nog steeds geconfronteerd met de gevolgen van die fraudes: er lopen nog strafrechtelijke onderzoeken, er worden nog administratieve onderzoeken ingesteld en er lopen nog bezwaarprocedures. Omdat medewerkers daar intensief mee bezig zijn, en dergelijke activiteiten vaak veel capaciteit kosten, lijkt het alsof men niet anders doet dan dweilen met de kraan open. De kraan is op een aantal terreinen inmiddels dicht, alleen wordt het effect daarvan pas later zichtbaar. Een aantal opmerkingen in het rapport is op daarop terug te voeren. Overigens is er met fraudebestrijding nog meer te halen. Ik verwijs daarbij naar de fiscale agenda en de halfjaarsrapportages aan de Kamer. Daarbij zullen signalen uit de samenleving en van

medewerkers, ook in de toekomst, worden betrokken. Hierbij geldt dat fraudeurs hun modus operandi zullen blijven aanpassen; ondanks het feit dat veel wordt geïnvesteerd in het voorkomen van fraude, onder andere via intelligence, zal reactief optreden noodzakelijk blijven en zal het na-ijleffect zich blijven voordoen.

Concrete vragen De brief van de vaste commissie voor Financiën bevat een aantal concrete vragen, waarop ik hierna inga.

Worden de schulden tot 1500 euro van particulieren en tot 5000 euro van bedrijven niet meer geïnd?

Hiervoor verwijs ik u naar de uitvoerige beantwoording van de vragen van het lid Van Vliet, welke antwoorden u gelijktijdig met deze brief worden toegezonden.

2 Kunnen huurders, op wie bij het kadaster geen eigendom geregistreerd staat, aftrek voor verbouwingen of hypotheekrente claimen? Zijn die bestanden nu nog niet gekoppeld? Er zijn situaties waarin iemand geen eigenaar (meer) is van een woning, terwijl toch recht bestaat op aftrek van hypotheekrente. Die situaties doen zich overigens slechts beperkt voor. Voor het aangifteprogramma en voor de risicoselectie betekent dit dat er geen absolute regels (geen eigendom = geen aftrek) kunnen worden ingebouwd. Er is wel extra aandacht voor deze posten. Er is op dit moment inderdaad geen sprake van een koppeling met het Kadaster. De automatiseringsinspanningen van de Belastingdienst zijn de afgelopen jaren gericht geweest op het stabiel maken van de massale systemen, ter voorkoming van procesverstoringen. Investerings voor voorzieningen in toezicht waren daarom niet of slechts in beperkte mate mogelijk. Bij de aangifte 2011 is in het kader van de vooraf ingevulde aangifte (VIA) een start gemaakt met het invullen van hypotheekgegevens. De Belastingdienst beschikt inmiddels dus over de hypotheekgegevens van banken en andere hypotheekverstrekkers. Deze gegevens dienen niet alleen om voor in te vullen, zij kunnen ook worden gebruikt als contra-informatie, zodat de toetsing van het recht op aftrek verder verbetert. De komende jaren zullen steeds meer burgers hun hypotheekgegevens voorgevuld krijgen. Daardoor vermindert het aantal fouten en neemt de kans om ten onrechte aftrek te claimen verder af: bij de selectie kan namelijk worden gefocust op diegenen die een aftrek claimen die afwijkt van hetgeen is voorgevuld.

3 Hoeveel mensen met een andere nationaliteit zonder inkomensbron in Nederland staan geregistreerd en kunnen zo jaarlijks AOW-rechten opbouwen zonder te betalen? De Belastingdienst heeft hier geen informatie over. Het gaat namelijk om personen die (ten onrechte) ingeschreven staan in de GBA, maar die niet bij de Belastingdienst beschreven zijn. In de praktijk worden door Belastingdienst Limburg/kantoor Buitenland verzoeken aan gemeenten gedaan om te verifiëren of iemand ook wel echt woont op het adres dat in de GBA staat. Het is vervolgens aan de gemeenten om een zogeheten woonplaatsonderzoek in te stellen. De kwaliteit van de registraties in de GBA heeft de voortdurende aandacht van de Minister van Binnenlandse Zaken.

4 Is er bij giftenaftrek aan kinderen (en andere kindgebonden posten) een automatische koppeling met GBA, met SVB of elders aanwezig? Voor alle duidelijkheid: giften aan kinderen zijn nooit aftrekbaar. De praktijk leert dat er drie risicogebieden zijn: bij alimentatie (ten onrechte kinderalimentatie in aftrek brengen), bij levensonderhoud kinderen en bij de giften. Op elk van deze categorieën vinden vormen van risicoselectie plaats. Over de precieze vorm daarvan doe ik

geen mededeling: om toekomstig misbruik te voorkomen, geef ik de controlestrategie niet prijs. De Belastingdienst heeft dus onderkend dat er sprake is van een verhoogd risico. Daarom ook was het onderwerp «levensonderhoud kinderen» de doelgroepactie in 2009. Er is inderdaad geen automatische koppeling met GBA of SVB; in een beperkt aantal gevallen wordt wel informatie uit GBA of van SVB gebruikt. *5 Kloppen de cijfers op pagina 6 en 7 van het rapport van AbvaKabo FNV?* De cijfers zijn een selectie uit het Beheersverslag 2010. Ten aanzien van het cirkeldiagram (tabel 5) wordt evenwel opgemerkt dat sprake is van het vergelijken van appels met peren: een correcte beoordeling vereist dat aan de ontvangstenkant ook de premieontvangsten worden meegeteld en dat aan de uitgavenkant de kosten van Douane en Toeslagen worden geëlimineerd (die dragen immers niet bij aan de belasting- en premie-inkomsten).

Ten slotte De Belastingdienst heeft het huis de afgelopen jaren op orde gebracht. Dat is gelukt met een grote inzet van de medewerkers. In diezelfde periode is gestart met het uitvoering geven aan de taakstelling. De gevolgen daarvan worden voor medewerkers inmiddels heel concreet. Dat is niet altijd gemakkelijk. Ook wordt hard gewerkt aan de doorontwikkeling van de strategie voor de komende jaren. Dat alles vraagt opnieuw een grote inzet van de medewerkers. Mijn waarneming is dat de medewerkers van de Belastingdienst hun werk met grote betrokkenheid en loyaliteit doen. Ik realiseer me heel goed dat dit bijzonder is en niet vanzelfsprekend.

De staatssecretaris van Financiën, F. H. H. Weekers

's-Gravenhage 2011

Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2011–2012

31 066

Belastingdienst

Nr.

113 BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Den Haag, 23 september 2011

Naar aanleiding van de berichtgeving over een aantal toeslagfraudezaken in de media heb ik uw Kamer op 15 september 2011 geïnformeerd over de maatregelen die de Belastingdienst tot nu toe heeft genomen (kamerstuk 31 066, nr. 112). Ook ben ik in mijn brief ingegaan op de wijze waarop slachtoffers van (pogingen tot) fraude door de Belastingdienst worden geholpen. In zijn brief van 20 september 2011 verzoekt de commissie van Financiën aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en mij om in te gaan op een viertal vragen. Daarnaast verzoekt de commissie om de vragen die door de individuele leden van de Kamer zijn gesteld te beantwoorden. Mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ga ik in de brief in op de gestelde vragen. Tevens treft u in de bijlage de antwoorden aan op de door de leden gestelde vragen.⁴ De commissie wil weten hoe lang deze vorm van fraude mogelijk was. Zoals eerder aan uw Kamer is gemeld, lag bij de introductie van de verschillende Toeslagen de nadruk op een snelle verwerking en uitbetalingen van de verschillende aanvragen en wijzigingen. Immers bijna 8 miljoen mensen krijgen maandelijks een toeslag. In april 2011 heb ik in mijn Fiscale Agenda aangekondigd maatregelen te nemen om fraude te bestrijden en te voorkomen. In essentie betekent dit een omslag naar een situatie waarin dienstverlening en controle meer in balans worden gebracht. In beginsel was deze vorm van fraude vanaf eind 2007 mogelijk. De eerste grote fraudezaak waarbij deze vorm van fraude werd gepleegd dateert van eind 2010. In dat geval was er sprake van een zodanige omvang dat de zaak voor strafrechtelijke vervolging in aanmerking kwam. De commissie wil verder weten hoeveel burgers gedupeerd zijn en om welk schadebedrag het gaat bij deze vorm van fraude. In onderstaande tabel is een overzicht van de aantallen en bedragen bij toeslagfraudes opgenomen. Omdat het hier gaat om zaken waarbij het strafonderzoek nog loopt, kan ik niet concreet op deze zaken ingaan.

Jaar	Aantal gedupeerden	Fraudebedrag	tegengehouden
2010	200	€ 1 mln	€ 0,7 mln
2011	2500	€ 3 mln	€ 2,2 mln

Het schadebedrag bij de voorlopige teruggaaf inkomstenbelasting wordt geschat op ongeveer € 4,5 miljoen. De leden van de commissie willen weten hoe de gedupeerden schadeloos worden gesteld. Zodra de fraude is vastgesteld krijgen gedupeerden van de Belastingdienst een brief waarin wordt aangegeven dat zij slachtoffer zijn van een fraude. In de brief wordt verder aangegeven wat dit voor hen betekent. De terugvorderingen die gedupeerden naar aanleiding van de fraude hebben ontvangen, worden uiteraard teruggedraaid. Deze bedragen worden verhaald op de fraudeur.

⁴ Zie ook het antwoord op vraag 4, van het lid Omtzigt (2011Z18010).

Gedupeerden die wel recht op een toeslag hadden, maar die de toeslag als gevolg van de fraude niet hebben gekregen, krijgen dit alsnog. De leden van de commissie willen verder weten op welke wijze deze fraude nu echt onmogelijk is gemaakt. Zoals ik in mijn brief van 15 september 2011 heb aangegeven kan deze vorm van fraude bij de toeslagen niet meer voorkomen, omdat de Belastingdienst bij aanvragen en wijzigingen nu eerst controleert of de DigiD waarmee die aanvragen/wijzigingen worden gedaan ook bij de betreffende rechthebbende hoort. Klopt dit, dan wordt de aanvraag/wijziging verwerkt. Anders niet. Daarnaast is de bevestigingsbrief bij rekeningnummerwijzigingen geïntroduceerd. Zodra de Belastingdienst een verzoek tot wijziging van een rekeningnummer ontvangt wordt naar het bij de Belastingdienst bekende adres van de burger een brief gezonden met het verzoek de wijziging te bevestigen. Pas als de burger de bevestiging terug stuurt, wordt het rekeningnummer gewijzigd en uitbetaling gestart. Ten slotte verzoekt de commissie in te gaan hoe deze vorm van fraude zich verhoudt tot de eerder gegeven antwoorden van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zoals in die antwoorden is aangegeven, is er bij deze vorm van fraude geen sprake van DigiD-fraude, in die zin dat de fraudeurs de DigiD van de slachtoffers niet hebben gebruikt, en ook niet hebben gekraakt. Zij hebben met eigen DigiD's of die van katvangers de frauduleuze handelingen verricht. De fraude heeft kunnen plaatsvinden omdat de Belastingdienst – vanuit dienstverlenings-oogpunt – niet controleerde of de DigiD waarmee de aanvraag werd ondertekend, bij de getroffen rechthebbende hoorde. Zoals ik hierboven en in mijn brief van 15 september 2011 uiteen heb gezet kan deze vorm van fraude zich niet meer voordoen. Overigens hebben zich ook gevallen voorgedaan waarin het «slachtoffer» zijn DigiD en overige identiteitsgegevens vrijwillig of tegen betaling ter beschikking stelde van criminelen. Dit is in zekere zin te vergelijken met het afgeven van pinpas met pincode. Deze «slachtoffers» komen niet in aanmerking voor de hiervoor genoemde compensatie. Afgezien van waarschuwingen om dat vooral nooit te doen zijn er geen mogelijkheden om dit tegen te gaan.

De staatssecretaris van Financiën, F. H. H. Weekers